

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref
11/6523-67

Vår ref
16/4946

Dato
4. september 2017

Vurdering av klage på vedtak - Grunntilskudd til frivillige organisasjoner som i samarbeid med kommunen driver institusjonsbaserte tiltak - Rusomsorg Vest - Statsbudsjettet 2017

Helse- og omsorgsdepartementet viser til brev fra Helsedirektoratet datert 20.6.2017, vedrørende klage fra Rusomsorg Vest på avvising av søknad over tilskuddsordningen "Grunntilskudd til frivillige organisasjoner som i samarbeid med kommunen driver institusjonsbaserte tiltak", Prop 1S, 2016-2017, 765.72.

Helsedirektoratet har behandlet klagen og opprettholder sitt vedtak. Saken er oversendt Helse- og omsorgsdepartementet som rette klageinstans i henhold til forvaltningslovens § 28 første ledd og forvaltningsloven § 32 fjerde ledd. Helse- og omsorgsdepartementet har gjennomgått alle dokumenter i saken, herunder søkers klage. Departementet opprettholder Helsedirektoratets vedtak.

Kort om sakens forløp

Rusomsorg Vest (tidligere Nappane mottaks- og omsorgssenter) har i 2017 søkt om tilskudd på 3,35 mill. kroner til drift. Helsedirektoratet avsto søknaden i brev datert 27.4.2017. I vedtaket viser Helsedirektoratet til at bygningsmassen der institusjonen drives ikke er godkjent til formålet. Rusomsorg Vest har mottatt varsel fra kommunen om at institusjonsdriften må opphøre. Videre har ikke institusjonen tilfredsstillende internkontrollsystemer og få ansatte med helse- og sosialfaglig utdanning. Helsedirektoratet har vurdert at det er usikkerhet knyttet til forsvarligheten ved driften og at tiltaket ikke oppfyller vilkårene for å motta tilskudd.

Klager viser til at Rusomsorg Vest nå har søkt om bruksendring samt levert dokumentasjon på hvordan de vil tilfredsstill kommunens krav knyttet til kloakk, renseanlegg og brannsikring. Ifølge klager har de ikke mottatt varsel om stans av drift eller stenging. Klager

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
983 887 406

Avdeling
Kommunetjenesteavdelingen

Saksbehandler
Anna Kristin Villa
22 24 85 99

viser til at de har drevet institusjonen i god tro på at alt har vært i orden, og at de ønsker å drive videre i tråd med gjeldende regelverk. Vedrørende vurdering av faglig innhold viser klager til at institusjonen det siste året har hatt fokus på faglig forbedring. Rusomsorg Vest har innført HK-data og forbedret rutiner for oppfølging av brukere. Klager mener at så lenge de driver institusjon på Nappane har de rett på statlig tilskudd.

Klager viser til at fylkesmannen i Hordaland vurderte at det var få ansatte med helse- og sosialfaglig utdanning, og at driften derfor var sårbar. Klager mener de tilfredsstillt kravene til andel ansatte med helse- og sosialfaglig utdanning. Institusjonen tilfredsstilte blant annet kravene som ble stilt i anbudskonkurranse i Bergen kommune. Klager stiller seg undrende til at Helsedirektoratet vurderer at de har for få arbeidere med helse- og sosialfaglig utdanning og at det er usikkerhet knyttet til forsvarlighet ved driften.

Helse- og omsorgsdepartementets vurdering

Helsedirektoratet har mottatt kopi av flere brev fra Lindås kommune til Rusomsorg Vest. Lindås og Meland brannvern (NGIB) sendte i brev datert 25.2.2016 et forhåndsvarsel om registrering av eiendommen som særskilt brannobjekt. Lindås kommune informerte også klager i brev av 18.7.2016 om mulig ulovlig bruk av eiendommene der institusjonene drives. Det vises til at det ikke er søkt om bruksendring, og at det ser ut til at utslippsanlegg er underdimensjonert. I brev av 5.12.2016 avviser Lindås kommune søknad om foreløpig brukstillatelse da søknaden ikke er fullstendig. Det ble gitt frist for søknad om bruksendring til 1.2.2017. Dersom kommunen ikke mottok fullstendig søknad innen fristen ville saken bli fulgt opp av kommunen som ulovlig bruk. Lindås kommune har i brev av 2.3.2017 forhåndsvarslet pålegg om retting og tvangsmulkt for de aktuelle eiendommene. Det blir i brevet vist til at det er gitt utsatt frist flere ganger, først til 1.12.2016, senere til 1.2.2017. Kommunen legger til grunn at eiendommene er tatt i bruk som institusjon/omsorgssenter for rusmisbrukere uten at det foreligger søknad om bruksendring.

Kommunen peker også på at utslippsanlegg ser ut til å være underdimensjonert for eksisterende bruk av bygningene. Kommunen vurderer at bruken av bygningene er i strid med plan- og bygningsloven og forurensningsloven. Det ble gitt frist til 3.4.2017 for retting, og retting må skje ved at bruken av bygningen som institusjon opphører. Klager har hverken i søknad eller klage på vedtak gitt fullstendig informasjon om pågående prosesser med Lindås kommune om godkjenning av bygningsmasse til formålet eller mangler knyttet til brannsikkerhet og utslipp som er påpekt av kommunen. Under klagebehandlingen har Helsedirektoratet innhentet informasjon fra Lindås kommunes postjournal og møtereferater fra plan- og miljøutvalget i kommunen. Slik er Helsedirektoratet blitt oppmerksom på at klager i korrespondanse med kommunen i 2013 opplyste at aktivitetene på eiendommen bestod av møtevirkosomhet og bibelundervisning med 2-3 personer og enkelte måneder 8-10 personer, samtidig som det ble søkt om tilskudd fra Helsedirektoratet til institusjonsdrift med 17 døgnplasser. Videre fremkommer det at søknad om dispensasjon fra plankrav for bruksendring fra forsamlingshus til rusomsorg for Rusomsorg vest ble avslått 31.5.2017 av Lindås kommunes plan og miljøutvalg. Helsedirektoratet legger til grunn at det ikke foreligger brukstillatelse til institusjonsdrift på eiendommene, og at klager således ikke oppfyller vilkårene til tilskudd. Helse- og omsorgsdepartementet anser på bakgrunn av

saksopplysningene at Helsedirektoratets vurdering av manglende brukstillatelse er korrekt og at støtte ikke kan gis til en virksomhet som drives uten nødvendige tillatelser. Fylkesmannen i Hordaland trakk frem manglende internkontrollsystemer og at opplysningene om ansatte viste så stor bruk av frivillig tjenesteyting at det gjorde virksomheten sårbar. Klager redegjør for kompetanse og stillingsbrøk hos de ansatte og viser til at andel med helse- og sosialfaglig bakgrunn tilfredsstilte kravene i en anbudskonkurranse i regi av Bergen kommune. Redegjørelsen sammenfaller med opplysninger gitt til Fylkesmannen. Helsedirektoratet legger tilsynsmyndighetenes vurdering til grunn og anser at institusjonen til tider drives utelukkende av frivillige arbeidere. Selv om de frivillige og fast ansatte har helse- og sosialfaglig utdanning, utgjør den høye andelen frivillige en sårbarhetsfaktor i seg selv. Helse- og omsorgsdepartementet anser at bruk av frivillig arbeid på rusfeltet er ønsket politikk. Ved institusjonsdrift for mennesker i sårbare situasjoner må det imidlertid legges et forsvarlighetskrav til virksomheten. Departementet vurderer derfor at en ideell virksomhet uansett må kunne vise til en forsvarlig bemanningsplan og stiller seg bak Helsedirektoratets og Fylkesmannens vurdering.

Klager har vedlagt dokumentasjon på at det er etablert rutinebeskrivelser flere områder. Helse- og omsorgsdepartementet anser ikke at det faktum at klagers internkontrollsystem er under utbedring kan tillegges vekt i klagesaksbehandlingen.

Rusomsorg Vest har i 2016 hatt kommunal betaling tilsvarende 25% av total kapasitet og en total kapasitetsutnyttelse på 59 %. Helsedirektoratet vurderer at søker har relativt lav kapasitetsutnyttelse, og lav andel liggedøgn med kommunal betaling. Ordningens formål er blant annet å bidra til styrket samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner, og bedre samordning av tjenestene. Avtaler med kommunen i form av rammeavtaler eller dekningsgaranti, bidrar til bedre samarbeid med kommunene, og en bedre samordning av offentlige og frivillige/private tiltak rundt den enkelte bruker. Helse- og omsorgsdepartementet vurderer at den lave kapasitetsutnyttelsen, samt lav andel av brukere med kommunal betaling, tilsier at vilkåret om samarbeid med kommunene ikke er oppfylt, jf. vurderingene over.

Konklusjon

Helse- og omsorgsdepartementet har gjennomgått klagen. Vi kan i vår vurdering ikke se at de momenter klager anfører tilsier en omgjøring av vedtaket. Helse- og omsorgsdepartementet opprettholder Helsedirektoratets vedtak i saken. Klagen avvises.

Med hilsen

Øystein Gjeset Ellingsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Anna Kristin Villa
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Steinar Valdersnes